

Raikes, H.A. & Thompson, R.A. (2006). Family emotional climate, attachment security and young children's emotion knowledge in a high risk sample. *British Journal of Developmental Psychology*, 24, 89-104.

Seiffge-Krenke, I. (1998). The highly structured climate in families of adolescents with diabetes:

function or dysfunctional for metabolic control? *Journal of Pediatric Psychology*, 23(5), 313-322

Slee, P.T. (1996). Family climate and behavior in families with conduct disordered children. *Child and Human Development*, 26(4), 255-266

Storms, T.L., & Watson, W.H. (2004). Spiritual intervention in family therapy: models of forgiveness. *The Family Psychologist*, 20(2), 12-14.

Walsh, S.A. (1993). The relationship between family climate and family function. *Journal of Psychology*, 5(2), 225-256.

بررسی اثربخشی برنامه آموزشی کوئین بر انگیزه تحصیلی دانش آموزان پسر کلاس اول با نیازهای خاص در شهر اصفهان

یداله صفری دهنوی^۱

اکرم رنجبر زمان آبادی^۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر اثربخشی برنامه آموزشی کوئین بر انگیزه تحصیلی دانش آموزان پسر کلاس اول با نیازهای خاص، در شهر اصفهان می باشد. طرح این پژوهش نیمه تجربی و به صورت پیش آزمون، پس آزمون همراه با گروه کنترل و آزمایش می باشد. نمونه آماری این پژوهش را 38 دانش آموز پسر با نیازهای خاص، تشکیل می دهند که با روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب و به روش گزینش تصادفی در دو گروه (19 نفر آزمایش و 19 نفر کنترل) جایگزین شدند. ابزارهای گردآوری شده: پرسشنامه خودانگاره و انگیزش لیو، و همکاران که در مرحله پیش آزمون و پس آزمون گرفته شد. سپس شرکت کنندگان گروه آزمایش، در 12 جلسه ی یک ساعته، برنامه آموزشی کوئین شرکت داده شدند. برای تحلیل داده ها از روش کواریانس تک متغیره و چندمتغیره استفاده شد. تحلیل داده ها نشان داد که پس از پایان جلسات، در مرحله پس آزمون، گروه آزمایش در مقایسه با گروه

^۱ - استادیار دانشگاه فرهنگیان و پردیس باهنر yadollasafari@yahoo.com

^۲ - کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، اصفهان، دانشگاه آزاد نجف آباد، دانشکده علوم انسانی akramranjbar3714@gmail.com

کنترل، افزایش معناداری در انگیزه تحصیلی در سطح معناداری ($P=0/000$) داشتند. بنابر یافته‌های این بررسی، برنامه آموزشی کوئین، تأثیر معناداری بر انگیزه تحصیلی دانش‌آموزان پسر کلاس اول با نیازهای خاص در شهر اصفهان، دارد.

کلمات کلیدی: برنامه آموزشی کوئین، نیازهای خاص، انگیزه تحصیلی

مقدمه:

«کودکان با نیازهای خاص» گروهی از کودکان هستند که در اصطلاح «کودکان استثنایی» خوانده می‌شوند و امروزه در اکثر محافل و منابع علمی واژه‌ی «با نیازهای خاص» برای نامیدن و برجسب زدن به این کودکان مورد استفاده قرار می‌گیرد. به طور کلی این کودکان گروه متنوع و وسیعی را تشکیل می‌دهند که عبارتند از: عقب ماندگان ذهنی، تیز هوشان، مبتلایان به نقص بینایی و شنوایی، مبتلایان به اختلالات گفتاری و زبانی، مبتلایان به اختلال یادگیری خاص، کودکان دارای مشکلات عاطفی یا رفتاری، معلولان جسمی و حرکتی و کودکان چند معلولیتی.

جامعه‌ی امروزی در روند حرکت خود در زمینه‌های مختلف، از جمله در زمینه‌های آموزش و پرورش، با مسائل متعددی روبه‌روست. نهاد آموزش و پرورش، نهادی است که پایه‌های قدرت یک جامعه را پی‌ریزی می‌کند. آنچه در نظر صاحب نظران تعلیم و تربیت تا زمان حاضر مورد قبول واقع شده این نکته است که، آموزش و پرورش یک سرمایه‌گذاری درازمدت است که با سایر نهادهای اجتماعی جامعه ارتباط متقابل دارد. (قائمی، ۱۳۸۹). وقتی از آموزش و پرورش صحبت می‌شود، اولین کلمه‌ای که به ذهن آدمی خطور پیدامی‌کند، یادگیری است که در واقع به عنوان مهم‌ترین و بنیادی‌ترین فرآیند این نهاد به شمار می‌رود. (عزیزی، ۱۳۹۵) مرحله تحصیل و تعلم مرحله مهمی از زندگی است که همه کودکان در طی فرآیند رشد خود از مسیر آن گذر می‌کنند و کمیت و کیفیت آن آینده آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد که کودکان با ناتوانی‌های یادگیری از این امر مستثنی نیستند، که به دلیل وجود نارسایی‌ها در این دسته از کودکان، امور آموزش و یادگیری به سهولت انجام نمی‌گیرد. (عزیزی نژاد، ۱۳۹۴)

یکی از مهم‌ترین شاخه‌های روانشناسی و آموزش و پرورش شاخه اختلال یادگیری است. یادگیری ابزار عمده سازگاری انسان با محیط در حال تغییر است. اگر کودکان و نوجوانان در جهان پیشرفته و پیچیده امروز نتوانند یادگیرند، نمی‌توانند خوب زندگی کنند. معمولاً اختلال یادگیری با پیشرفت ضعیف در مهارت‌های تحصیلی همراه است. بخش عمده‌ای از دانش‌آموزان اختلال یادگیری از نظر تحصیلی عقب‌تر از دانش‌آموزان هم سن خود هستند. دانش‌آموزان مبتلا به ناتوانی‌های یادگیری به آن دسته از دانش‌آموزانی اطلاق می‌شود که با وجود هوش و حواس سالم و بهنجار و محیطی طبیعی، در یادگیری کارکردهای زبانی نظیر خواندن، نوشتن و حساب کردن و نیز هماهنگی، توجه و پردازش، با اختلال و نارسایی‌هایی مواجه هستند. کودکان ناتوان در یادگیری در یک یا چند فراگرد اساسی روانی در ارتباط با فهمیدن یا کاربرد زبان شفاهی و یا کتبی، ناتوانی نشان می‌دهند. تظاهرات این ناتوانی ممکن است به صورت اختلال در گوش دادن، فکر کردن، سخن گفتن، خواندن، نوشتن، هجی کردن یا حساب باشد (تبریزی و وحیدی، ۱۳۹۴). میزان شیوع ناتوانی‌های یادگیری در دانش‌آموزان ابتدایی ۴/۵۸ درصد می‌باشد و در دانش‌آموزان پسر بیش‌تر از دانش‌آموزان دختر است (رجبی و پاکیزه، ۲۰۱۲).